فصل‌نامهٔ بین‌المللی علمی – تخصصی مطالعات زبان فارسی(شفای دل سابق)
سال هشتم، شمارهٔ بیست و چهارم، زمستان ۱۴۰۴ (صص ۱۴۳-۱۶۴)
مقالهٔ پژوهشی
Doi: 10.22034/jmzf.2026.596730.1291

بررسی کیفیت ارائهٔ خدمات ترجمهٔ کتبی و شفاهی دانشجویان مترجمی مجتمع آموزش عالی بَم در صنعت گردشگری و هتلداری

شجاع نی‌نوا[۱]، مرضیه خلیلی‌زاده گنجعلیخانی[۲]، آناهیتا امیرشجاعی[۳]

چکیده

ایجاد ارتباط کلامی مؤثر با گردشگران خارجی از مهم‌ترین خدمات مورد نیاز در صنعت گردشگری است که کیفیت آن، علاوه‌بر تسلط زبانی، به توانایی مترجم در انتقال دقیق و روان مفاهیم وابسته است. پژوهش حاضر با هدف مقایسهٔ عملکرد دانشجویان مترجمی زبان انگلیسی مجتمع آموزش عالی بَم در ارائهٔ خدمات ترجمهٔ کتبی و شفاهی در حوزه‌های گردشگری و هتلداری انجام شده است. از آنجا که دانشجویان مترجمی در طول تحصیل با مهارت‌های ترجمهٔ کتبی آشنا می‌شوند، به‌منظور ارزیابی و تقویت توانایی ترجمهٔ شفاهی، یک دورهٔ تخصصی ترجمهٔ شفاهی گردشگری براساس کتاب English for International Tourism اثر پیتر استرات برگزار شد. پیش و پس از این دوره، دانشجویان واجد شرایط در آزمون‌های ترجمهٔ کتبی و شفاهی با سطح دشواری یکسان شرکت کردند و عملکرد آنان مورد مقایسه قرار گرفت. نتایج نشان داد که پیش از آموزش تخصصی ترجمهٔ شفاهی، عملکرد دانشجویان در ترجمهٔ کتبی ۳۵ واحد درصد بهتر از ترجمهٔ شفاهی بود؛ با این‌حال، پس از پایان دوره، عملکرد آنان در آزمون ترجمهٔ شفاهی دوم نسبت به آزمون شفاهی اول ۲۸واحد درصد بهبود یافت. همچنین یافته‌ها نشان داد که دانشجویان در ترجمهٔ واژگان تخصصی هتلداری نسبت به واژگان گردشگری، چه در بخش کتبی و چه در بخش شفاهی، عملکرد مطلوب‌تری داشتند. این یافته‌ها بر اهمیّت آموزش هدفمند ترجمهٔ شفاهی تخصصی در برنامه‌های آموزشی رشتهٔ مترجمی تأکید کرده و می‌تواند در ارتقای مهارت‌های ترجمه، بهبود توانایی انتقال متون تخصصی و بازنگری برنامه‌های درسی مرتبط با گردشگری و هتلداری مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: ترجمهٔ کتبی، ترجمهٔ شفاهی، گردشگری، هتلداری، واژگان تخصصی.

---

[۱] - دانش‌آموختهٔ کارشناسی ارشد آموزش زبان انگلیسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، کردستان، ایران(نویسندهٔ مسئول).
n.shojaa@yahoo.com

[۲] -استادیار گروه زبان‌های خارجی، دانشکدهٔ گردشگری، مجتمع آموزش عالی بم، کرمان، ایران.
marziyehkhalilizadeh@bam.ac.ir

[۳] - استادیار گروه زبان‌های خارجی، دانشکدهٔ گردشگری، مجتمع آموزش عالی بم، کرمان، ایران.
amirshojaiana@bam.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۷/۱۰- **تاریخ پذیرش:** ۱۴۰۴/۱۰/۱۸

۱. مقدمه

صنعت گردشگری به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین صنایع جهان، نقش مهمی در توسعهٔ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشورها ایفا می‌کند. رُشد روزافزون گردشگری بین‌المللی، کشورها را به اتّخاذ راهبردهایی برای ارتقای کیفیت خدمات و افزایش توان رقابتی مقاصد گردشگری و هتلداری سوق داده است (سازمان جهانی گردشگری، ۲۰۲۴). یکی از مهم‌ترین مؤلّفه‌های کیفیت خدمات در این صنعت، برقراری ارتباط مؤثر میان گردشگران و ارائه‌دهندگان خدمات است؛ زیرا بخش عمده‌ای از اطلاعات فرهنگی، تاریخی، اجتماعی و سازمانی از طریق زبان منتقل می‌شود. ازاین‌رو، ترجمهٔ کتبی و شفاهی به‌عنوان یکی از ارکان اصلی ارتباطات بینازبانی و بینافرهنگی، نقشی اساسی در تسهیل تعاملات، انتقال دقیق اطلاعات و ارتقای کیفیت خدمات گردشگری و هتلداری ایفا می‌کند.

ترجمه در حوزهٔ گردشگری صرفاً انتقال واژه‌ها میان دو زبان نیست، بلکه فرایندی معنامحور است که مستلزم درک عمیق فرهنگ مبدأ و مقصد و توانایی انتقال صحیح مفاهیم فرهنگی است (ساسانی و همکاران، ۱۴۰۲: ۵۸۳). ازاین‌رو، مترجم باید علاوه‌بر تسلط زبانی، توانایی تحلیل و انتقال عناصر فرهنگی را نیز داشته باشد تا بتواند میراث، ارزش‌های اجتماعی و هویت بومی مقاصد گردشگری را به‌درستی بازنمایی کند. در نتیجه، کیفیت خدمات ترجمه، به‌ویژه در دو حیطهٔ ترجمهٔ کتبی و شفاهی، یکی از عوامل مؤثر در بهبود تجربهٔ گردشگران، افزایش رضایت آنان و ارتقای کیفیت خدمات در صنعت گردشگری و هتلداری به‌شمار می‌رود؛ از همین‌رو، ارزیابی این مهارت‌ها در دانشجویان مترجمی، به‌عنوان مترجمان بالقوهٔ این صنعت، از اهمیّت ویژه‌ای برخوردار است.

با وجود مطالعات انجام‌شده در زمینهٔ زبان و ترجمهٔ گردشگری، بخش قابل‌توجهی از پژوهش‌های پیشین بر ترجمهٔ متون مکتوب، وب‌سایت‌های گردشگری

و مسائل فرهنگی مرتبط با این متون تمرکز داشته‌اند و مقایسهٔ هم‌زمان عملکرد دانشجویان مترجمی در ترجمهٔ کتبی و شفاهی، به‌ویژه در حوزهٔ واژگان و اصطلاحات تخصصی گردشگری و هتلداری، در مقایسه با مطالعات مربوط به ترجمهٔ متون مکتوب و وب‌سایت‌های گردشگری کمتر مورد توجه قرار گرفته است. نوآوری پژوهش حاضر در بررسی توأمان عملکرد دانشجویان مترجمی در ترجمهٔ کتبی و شفاهی و بررسی تغییرات عملکرد ترجمهٔ شفاهی آنان پس از شرکت در یک دورهٔ آموزش تخصصی گردشگری است. افزون بر این، پژوهش حاضر با مقایسهٔ عملکرد دانشجویان در دو حوزهٔ گردشگری و هتلداری، امکان بررسی تفاوت عملکرد آنان در ترجمه و انتقال واژگان و اصطلاحات تخصصی این دو حوزه را فراهم می‌کند. از این منظر، پژوهش حاضر می‌کوشد علاوه‌بر ارزیابی وضعیت مهارت‌های ترجمه‌ای دانشجویان مترجمی، شواهدی تجربی دربارهٔ اهمیّت و ظرفیت آموزش تخصصی ترجمهٔ شفاهی گردشگری در برنامه‌های آموزشی رشتهٔ مترجمی فراهم آورد.

۱-۱. بیان مسئله و سؤالات تحقیق

ترجمهٔ کتبی و شفاهی از مؤلّفه‌های اساسی برقراری ارتباط مؤثر میان گردشگران خارجی و ارائه‌دهندگان خدمات در صنعت گردشگری و هتلداری به‌شمار می‌روند؛ بااین‌حال، تفاوت در شرایط انجام این دو نوع ترجمه، به‌ویژه از نظر فرصت پردازش پیام، دسترسی به منابع اطلاعاتی و ضرورت انتقال سریع و دقیق مفاهیم در ترجمهٔ شفاهی، می‌تواند بر عملکرد مترجمان تأثیر بگذارد. با وجود پژوهش‌های متعدد در زمینهٔ زبان گردشگری، ترجمهٔ متون مکتوب و انتقال مؤلّفه‌های فرهنگی، بررسی تجربی و مقایسهٔ هم‌زمان عملکرد دانشجویان مترجمی در ترجمهٔ کتبی و شفاهی واژگان و اصطلاحات تخصصی گردشگری و هتلداری، به‌ویژه در ارتباط با آموزش تخصصی ترجمهٔ شفاهی، کمتر مورد توجه قرار گرفته است. ازاین‌رو، مسئلهٔ اصلی

پژوهش حاضر، بررسی کیفیت عملکرد دانشجویان رشتهٔ مترجمی زبان انگلیسی مجتمع آموزش عالی بَم در ارائهٔ خدمات ترجمهٔ کتبی و شفاهی و شناسایی تفاوت‌های عملکرد آنان در دو حوزهٔ گردشگری و هتلداری است. بر این اساس، پژوهش حاضر در پی پاسخ‌گویی به سه سؤال است: ۱. عملکرد دانشجویان در ترجمهٔ کتبی و شفاهی چه تفاوتی دارد؟ ۲. عملکرد آنان در ترجمهٔ شفاهی پس از شرکت در دورهٔ آموزش تخصصی ترجمهٔ شفاهی گردشگری چه تغییری می‌کند؟ ۳. عملکرد دانشجویان در ترجمه و انتقال واژگان و اصطلاحات تخصصی گردشگری و هتلداری چه تفاوتی دارد؟

۱-۲. اهداف و ضرورت تحقیق

پژوهش حاضر با هدف ارزیابی کمّی و کیفی عملکرد دانشجویان رشتهٔ مترجمی زبان انگلیسی مجتمع آموزش عالی بَم در ترجمهٔ کتبی و شفاهی متون تخصصی گردشگری و هتلداری، مقایسهٔ عملکرد آنان در این دو نوع ترجمه، بررسی تغییر عملکرد ترجمهٔ شفاهی پس از شرکت در یک دورهٔ آموزشی تخصصی و شناسایی تفاوت توانایی آنان در ترجمهٔ واژگان و اصطلاحات تخصصی دو حوزهٔ مذکور انجام شده است. ضرورت این پژوهش از نقش اساسی ترجمه در تسهیل ارتباطات بینازبانی و بینافرهنگی، انتقال دقیق اطلاعات و ارتقای کیفیت خدمات گردشگری و هتلداری ناشی می‌شود؛ زیرا ارائهٔ خدمات ترجمه در موقعیت‌های واقعی، علاوه بر تسلط زبانی، مستلزم برخورداری از مهارت‌های متناسب با ماهیت هر نوع ترجمه و آشنایی با واژگان و اصطلاحات تخصصی است. از سوی دیگر، محدود بودن مطالعات تجربی در زمینهٔ مقایسهٔ هم‌زمان عملکرد دانشجویان در ترجمهٔ کتبی و شفاهی و بررسی تغییر عملکرد آنان پس از آموزش تخصصی، ضرورت انجام این پژوهش را دوچندان می‌کند. یافته‌های این مطالعه می‌تواند شواهدی تجربی برای شناسایی نقاط قوّت و ضعف دانشجویان، ارزیابی ظرفیت آموزش هدفمند ترجمهٔ شفاهی گردشگری و بهبود برنامه‌های درسی رشتهٔ

مترجمی فراهم آورد و زمینه را برای طراحی دوره‌های آموزشی میان‌رشته‌ای در حوزهٔ زبان، ترجمه، گردشگری و هتلداری با هدف تربیت نیروی انسانی توانمند و ارتقای کیفیّت خدمات ارتباطی به گردشگران خارجی مهیّا سازد.

۱-۳. پیشینهٔ تحقیق

گفتمان گردشگری یکی از حوزه‌های مهم ارتباطات بینافرهنگی است و زبان آن به‌دلیل برخورداری از ویژگی‌های زبانی و گفتمانی متمایز، در زمرهٔ گفتمان‌های تخصصی قرار می‌گیرد. پژوهش‌های موسینی (۲۰۰۹: ۱۶۰)، نیگرو (۲۰۰۶: ۳۶۲) و گوتی (۲۰۰۶: ۲۶) به بررسی ویژگی‌های تخصصی زبان گردشگری پرداخته‌اند. المورادوا (۲۰۲۴: ۱۰۳) نیز تأثیر پیشرفت سریع اطلاعات و فناوری، ماهیت جامعهٔ مدرن و تغییرات جهانی را بر ساختار و ویژگی‌های گفتمان گردشگری بررسی کرده است. توجه به این ویژگی‌ها سبب شده است که زبان گردشگری در حوزهٔ آموزش زبان برای اهداف خاص (ESP) نیز مورد توجه قرار گیرد. در همین راستا، پژوهش‌های موسینی (۲۰۰۹: ۱۶۰)، گوتی (۲۰۰۶: ۲۶)، کاپلی (۲۰۰۶: ۲۹۴) و منکا (۲۰۰۴: ۵۹) ابعاد مختلف زبان گردشگری، از جمله ویژگی‌های زبانی و گفتمانی، مؤلّفه‌های فرهنگی و مسائل مرتبط با ترجمه را بررسی کرده‌اند.

یکی از محورهای مهم پژوهش در حوزهٔ گردشگری، ترجمهٔ متون این حوزه و چگونگی انتقال مؤلّفه‌های فرهنگی است. در این زمینه، آگورنی (۲۰۱۲: ۷) با بررسی ترجمهٔ متون گردشگری بر نقش میانجی‌گری مترجم در انتقال مفاهیم فرهنگی تأکید کرده است. منکا (۲۰۰۴: ۵۹) نیز با بررسی زبان گردشگری در انگلیسی و ایتالیایی، رابطهٔ میان زبان، فرهنگ و کاربرد را مورد توجه قرار داده است. سانینگ (۲۰۱۰: ۱۳۱) رویکردهای بومی‌سازی، بیگانه‌سازی و خنثی‌سازی را در ترجمهٔ متون گردشگری بررسی کرده و نشان داده است که انتخاب راهبرد ترجمه می‌تواند بر نحوهٔ بازنمایی

عناصر فرهنگی در زبان مقصد تأثیر بگذارد. همچنین، ساسانی و همکاران (۱۴۰۲: ۵۸۳) با تکیه بر نظریهٔ نیومارک (۱۹۹۳: ۱۱۷)، ترجمه‌پذیری عناصر فرهنگی و اهمیّت انتخاب شیوهٔ مناسب برای انتقال این عناصر را بررسی کرده‌اند. مجموع این مطالعات نشان می‌دهد که در ترجمهٔ متون گردشگری، توجه به ویژگی‌های فرهنگی، بافت ارتباطی و انتظارات مخاطب زبان مقصد در کنار انتقال معنای متن اهمیّت دارد.

بخش دیگری از مطالعات پیشین به کیفیت ترجمه و چالش‌های ترجمهٔ متون گردشگری، به‌ویژه در محیط‌های دیجیتال، اختصاص دارد. پرینی (۲۰۰۷: ۹۰) کیفیت ترجمه در وب‌سایت‌های گردشگری انگلیسی و ایتالیایی را بررسی کرده و بر ضرورت توجه به ویژگی‌های مخاطب و کارکرد ارتباطی متن تأکید کرده است. کاپلی (۲۰۰۶: ۲۹۴) نیز ویژگی‌های تخصصی گفتمان گردشگری و برخی چالش‌های ترجمهٔ متون این حوزه را مورد بحث قرار داده است. هی و سو (۲۰۲۲: ۵۲۴) در بررسی ترجمهٔ وب‌سایت‌های گردشگری بر اهمیّت انتقال مناسب مفاهیم فرهنگی با توجه به بافت زبان مقصد تأکید کرده‌اند. کلی (۱۹۹۷: ۴۰) نیز چالش‌ها و محدودیت‌های مترجمان در ترجمهٔ متون بخش گردشگری را بررسی کرده و بر ضرورت توجه به قراردادهای متنی، فاصلهٔ فرهنگی و سایر محدودیّت‌های حاکم بر این نوع ترجمه تأکید داشته است. این پژوهش‌ها بر اهمیّت شناخت ویژگی‌های زبانی، فرهنگی و تخصصی متون گردشگری در فرایند ترجمه دلالت دارند.

در کنار مطالعات مربوط به ترجمهٔ کتبی، ترجمهٔ شفاهی نیز به‌دلیل نقش ارتباط گفتاری در تعامل میان گردشگران و ارائه‌دهندگان خدمات گردشگری اهمیّت دارد. پوچهاکر (۲۰۲۲: ۱۰۹) بر ماهیّت و الزامات متفاوت ترجمهٔ شفاهی در مقایسه با ترجمهٔ کتبی تأکید می‌کند. در ترجمهٔ کتبی، مترجم با متن نوشتاری مواجه است و معمولاً فرصت بیشتری برای بررسی منابع، انتخاب واژگان و بازبینی ترجمه دارد؛ درحالی‌که در ترجمهٔ شفاهی، مترجم باید پیام گفتاری را دریافت و پردازش کند و

در زمانی کوتاه به زبان مقصد انتقال دهد (گیل، ۲۰۰۴: ۲۳۲). بنابراین، با وجود نیاز هر دو نوع ترجمه به تسلّط بر زبان‌های مبدأ و مقصد و برخورداری از دانش تخصصی، شرایط انجام، محدودیّت‌های زمانی و مهارت‌های مورد نیاز در آن‌ها یکسان نیست (کید و کلوز، ۱۹۶۱: ۸). همچنین، پژوهش‌های مرتبط با آموزش مترجمان و مترجمان شفاهی بر اهمیّت آموزش هدفمند مهارت‌های مورد نیاز برای عملکرد مؤثر در شرایط واقعی ترجمه تأکید کرده‌اند (گیل، ۱۹۹۵: ۱۵۲؛ شریفی‌فر و فردوسی، ۱۳۸۹: ۹).

با وجود مطالعات متعدد دربارهٔ زبان گردشگری، ترجمهٔ متون گردشگری، انتقال عناصر فرهنگی و ویژگی‌های ترجمهٔ شفاهی، بخش قابل‌توجهی از پژوهش‌های پیشین بر تحلیل متون، وب‌سایت‌ها، بروشورها و مسائل نظری ترجمه متمرکز بوده‌اند (کاپلی، ۲۰۰۶: ۲۹۴؛ پرینی، ۲۰۰۷: ۹۰؛ آگورنی، ۲۰۱۲: ۷؛ سانینگ، ۲۰۱۰: ۱۳۱). در مقابل، بررسی تجربی عملکرد دانشجویان مترجمی در ترجمهٔ کتبی و شفاهی واژگان و اصطلاحات تخصصی گردشگری و هتلداری، به‌ویژه از طریق مقایسهٔ عملکرد آنان پیش و پس از یک دورهٔ آموزشی، کمتر مورد توجه قرار گرفته است. ازاین‌رو، بررسی هم‌زمان عملکرد دانشجویان در دو نوع ترجمه و تغییرات احتمالی آن پس از آموزش تخصصی می‌تواند اطّلاعاتی دربارهٔ توانایی آنان در به‌کارگیری دانش زبانی و تخصصی در موقعیّت‌های ترجمه فراهم کند.

در همین راستا، دانشجویان و فارغ‌التحصیلان رشته‌های مترجمی، جهانگردی و هتلداری باید بتوانند دانش و مهارت‌های خود را در موقعیت‌های ارتباطی مرتبط با گردشگری به کار گیرند و از این طریق به تسهیل ارتباط با گردشگران، تبادل فرهنگی و معرفی ارزش‌ها و میراث فرهنگی کمک کنند. با توجه به اهمیّت ترجمه در این حوزه، بررسی روش‌های بهبود توانایی ترجمه در دانشجویان مترجمی اهمیّت ویژه‌ای دارد. ازاین‌رو، پژوهش حاضر با هدف ارزیابی و مقایسهٔ عملکرد کتبی و شفاهی دانشجویان مترجمی مجتمع آموزش عالی بَم و بررسی تغییر عملکرد آنان

پس از گذراندن یک دورهٔ آموزشی در زمینهٔ ترجمهٔ شفاهی تخصصی گردشگری انجام شده است.

۲. بحث و یافته‌های تحقیق

پژوهش حاضر با هدف ارزیابی کمّی و کیفی، عملکرد ۲۰ دانشجوی رشتهٔ مترجمی زبان انگلیسی مجتمع آموزش عالی بَم در ترجمهٔ کتبی و شفاهی متون گردشگری و هتلداری، در چهار مرحله انجام شد. شرکت‌کنندگان از میان دانشجویانی انتخاب شدند که دست‌کم ۸۰ واحد درسی دانشگاهی را گذرانده بودند و در دوره به‌صورت داوطلبانه شرکت کردند. در مرحلهٔ نخست، آزمون پیش‌آزمون ترجمهٔ شفاهی و سپس آزمون ترجمهٔ کتبی با محتوای گردشگری و هتلداری و سطح دشواری مشابه برگزار شد. در مرحلهٔ دوم، دانشجویان طی دو ماه و در ۱۸ جلسه، در دورهٔ تخصصی ترجمهٔ شفاهی گردشگری، با بهره‌گیری از کتاب‌های English for International Tourism نوشتهٔ پیتر استرات و Practicing Interpretation، تألیف شریفی‌فر و فردوسی (۱۳۸۹: ۹)، آموزش دیدند. در مرحلهٔ سوم، آزمون پس‌آزمون ترجمهٔ شفاهی با استفاده از همان متن پیش‌آزمون و با هدف افزایش قابلیت مقایسهٔ نتایج اجرا شد. در مرحلهٔ چهارم، عملکرد دانشجویان در آزمون ترجمهٔ کتبی و دو آزمون ترجمهٔ شفاهی در دو حوزهٔ گردشگری و هتلداری مقایسه و داده‌ها با استفاده از آزمون t جفت‌شده در نرم‌افزار SPSS تحلیل شد. آزمون‌ها را پژوهشگر نخست تهیه کرد و ارزیابی پاسخ‌ها با مشارکت دو پژوهشگر دوم و سوم براساس معیارهای مشخص و از طریق بررسی مشترک و توافقی انجام گرفت. تمامی ۲۰ شرکت‌کننده مراحل پژوهش را به پایان رساندند و هیچ‌گونه ریزش نمونه رُخ نداد. بااین‌حال، کنترل‌نشدن مستقل متغیرهایی نظیر سطح دقیق زبان انگلیسی، سابقهٔ ترجمه و میزان آشنایی قبلی با گردشگری، نبود گروه کنترل، داوطلبانه‌بودن مشارکت و حجم محدود نمونه، از

محدودیت‌های پژوهش به‌شمار می‌روند؛ بنابراین، انتساب قطعی تغییرات عملکرد به دورهٔ آموزشی و تعمیم یافته‌ها به سایر دانشجویان مترجمی باید با احتیاط صورت گیرد.

با توجه به ضرورت امر ترجمه در صنعت روبه‌رشد گردشگری، پژوهش حاضر، با هدف بررسی مهارت ترجمهٔ کتبی و شفاهی دانشجویان مترجمی مجتمع آموزش عالی بَم انجام شده تا در نهایت نقاط ضعف، قدرت و عملکرد کلّی آنان در هر دو نوع ترجمه به‌صورت کمّی و کیفی مورد ارزیابی قرار گیرد. به این منظور، آزمون‌های کتبی و شفاهی برگزار گردید که نتایج آن‌ها در دو بخش کُلّی مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت. مقایسهٔ کیفی ترجمهٔ کتبی با ترجمه‌های شفاهی نشان می‌دهد در ترجمهٔ کتبی به‌دلیل دسترسی مترجم به فرهنگ لغت، تنوع کلمات به‌کار برده‌شده بیشتر است درحالی‌که در متون شفاهی جملات کوتاه‌تر با کلمات کمتر به‌کار برده‌شده است. در ادامه مقایسه‌های کمّی نیز مورد بحث قرار خواهند گرفت.

۲-۱. عملکرد کلی دانشجویان در آزمون‌های ترجمه

به‌منظور بررسی کمّی عملکرد دانشجویان، ترجمه‌های کتبی و شفاهی آنان بر اساس تعداد پاسخ‌های صحیح ارزیابی و نمرات حاصل بر مقیاس ۱۰نمره‌ای محاسبه شد. نتایج عملکرد ۲۰ دانشجوی شرکت‌کننده در آزمون کتبی و دو آزمون شفاهی در جدول ۱ ارائه شده است. میانگین نمرات دانشجویان در آزمون کتبی، آزمون شفاهی اوّل و آزمون شفاهی دوم به‌ترتیب ۷/۹، ۴/۴ و ۷/۲ به‌دست آمد که معادل ۷۹، ۴۴ و ۷۲ درصد از نمرهٔ کُل است.

مقایسهٔ میانگین‌ها نشان می‌دهد که عملکرد دانشجویان در آزمون شفاهی دوم در مقایسه با آزمون شفاهی اول بهبود ۲۸ واحد درصدی داشته است. همچنین، اختلاف عملکرد آزمون کتبی با آزمون شفاهی اول ۳۵ واحد درصد و با آزمون شفاهی دوم ۷ واحد درصد بوده است. بنابراین، اگرچه عملکرد دانشجویان در آزمون کتبی همچنان

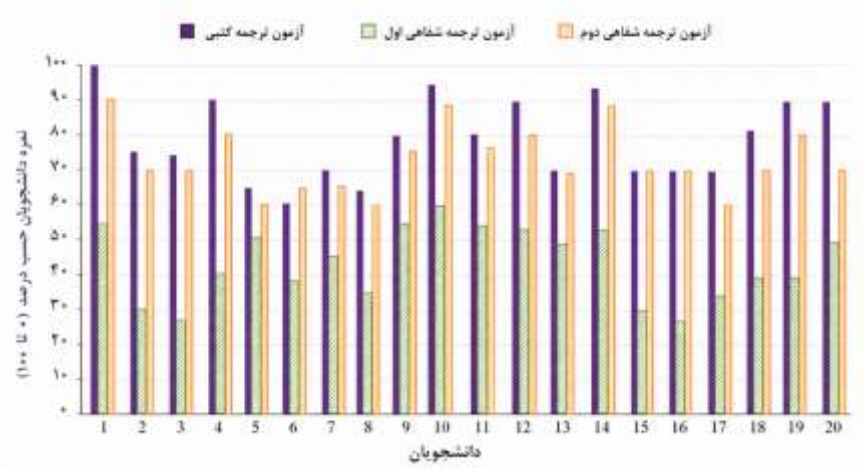
بالاتر از هر دو آزمون شفاهی بود، فاصلهٔ میان عملکرد آزمون کتبی و آزمون شفاهی دوّم نسبت به آزمون شفاهی اول کاهش یافت.

جدول ۱. عملکرد آزمون ترجمه: صورت کلّی

دانشجو	آزمون کتبی		آزمون شفاهی اول		آزمون شفاهی دوم	
	نمره از ۱۰	درصد	نمره از ۱۰	درصد	نمره از ۱۰	درصد
۱	۱۰	٪۱۰۰	۵/۵	٪۵۰	۹	٪۹۰
۲	۷/۵	٪۷۵	۳	٪۳۰	۷	٪۷۰
۳	۷/۵	٪۷۵	۳/۷	٪۳۷	۷	٪۷۰
۴	۹	٪۹۰	۴/۱	٪۴۱	۸	٪۸۰
۵	۶/۵	٪۶۵	۵/۲	٪۵۲	۶	٪۶۰
۶	۷	٪۷۰	۳/۹	٪۳۹	۶/۵	٪۶۵
۷	۷	٪۷۰	۴/۵	٪۴۵	۶/۳	٪۶۳
۸	۶	٪۶۰	۴/۷	٪۴۷	۵/۵	٪۵۵
۹	۸	٪۸۰	۵/۴	٪۵۴	۷/۵	٪۷۵
۱۰	۸/۵	٪۸۵	۶	٪۶۰	۸/۹	٪۸۹
۱۱	۸	٪۸۰	۴/۸	٪۴۸	۷/۷	٪۷۷
۱۲	۹	٪۹۰	۵/۴	٪۵۴	۸	٪۸۰
۱۳	۷	٪۷۰	۴/۸	٪۴۸	۶/۶	٪۶۶
۱۴	۹	٪۹۰	۵/۲	٪۵۲	۸/۷	٪۸۷
۱۵	۷	٪۷۰	۳	٪۳۰	۶/۸	٪۶۸
۱۶	۷	٪۷۰	۳/۳	٪۳۳	۶/۹	٪۶۹
۱۷	۷	٪۷۰	۳/۵	٪۳۵	۵/۹	٪۵۹
۱۸	۸/۱	٪۸۱	۴	٪۴۰	۶/۸	٪۶۸
۱۹	۹	٪۹۰	۴	٪۴۰	۸	٪۸۰
۲۰	۹	٪۹۰	۵	٪۵۰	۷	٪۷۰
میانگین نمرات کلی	۷/۹	٪۷۹	۴/۴	٪۴۴	۷/۲	٪۷۲

در نگاه کلّی براساس میانگین نمرات دانشجویان، مشخص است که برگزاری دورهٔ آموزشی، موجب بهبود وضعیت ترجمهٔ شفاهی گردیده است و کارایی آن را به ترجمهٔ کتبی نزدیک کرده است. با این‌وجود، برای آزمون معنی‌داری اختلاف میانگین آزمون‌های مذکور، از آزمون t جفت‌شده استفاده گردید. در آزمون t جفت‌شده، فرضیهٔ H0 نمایان‌گر برابری میانگین دو روش و فرضیهٔ مقابل H1 بیانگر وجود اختلاف بین میانگین‌های دو روش است. تغییرات ترسیم‌شده در شکل ۱، بیانگر وجود اختلاف

زیاد بین نتایج آزمون‌های اخذشده است. همچنین نتایج در جدول ۲ گواه بر این مدعا می‌باشد.

شکل ۲. عملکرد کلّی دانشجویان در آزمون ترجمهٔ، شفاهی اول و دوم

جدول ۲. نتایج آزمون t جفت‌شده جهت مقایسهٔ عملکرد کلّی دانشجویان در آزمون‌های ترجمه

آزمون‌های مورد مقایسه	حدود اطمینان ۹۵ درصد		t محاسبه شده	درجه آزادی	نتیجه آزمون (P_value)
	حد بالا	حد پایین			
آزمون‌های کتبی و شفاهی اول	۳	۲	۱۴/۴۳۵	۱۹	۰/۰۰۰
آزمون‌های کتبی و آزمون شفاهی دوم	۰/۹۱	۰/۴۸	۶/۸۸۷	۱۹	۰/۰۰۰
آزمون‌های شفاهی اول و دوم	-۲/۳۳	-۲/۲۹	-۱۲/۱۲	۱۹	۰/۰۰۰

نتایج حاصل از آزمون t جفت‌شده نشان می‌دهد که مقادیر t-student محاسبه‌شده برای هر سه آزمون به‌طور معنی‌داری با t بحرانی اختلاف داشته و سطح معنی‌داری (P_value) در حدود صفر و کوچک‌تر از ۰/۰۵ بوده که نمایان‌گر ردّ فرضیهٔ H0 با اطمینان ۹۵درصد می‌باشد. همچنین مقادیر t محاسبه‌شده در همهٔ آزمون‌ها در فاصلهٔ اطمینان ۹۵ درصد اختلاف قرار نگرفته و دلیل بر ردّ فرضیهٔ H0 می‌باشد.

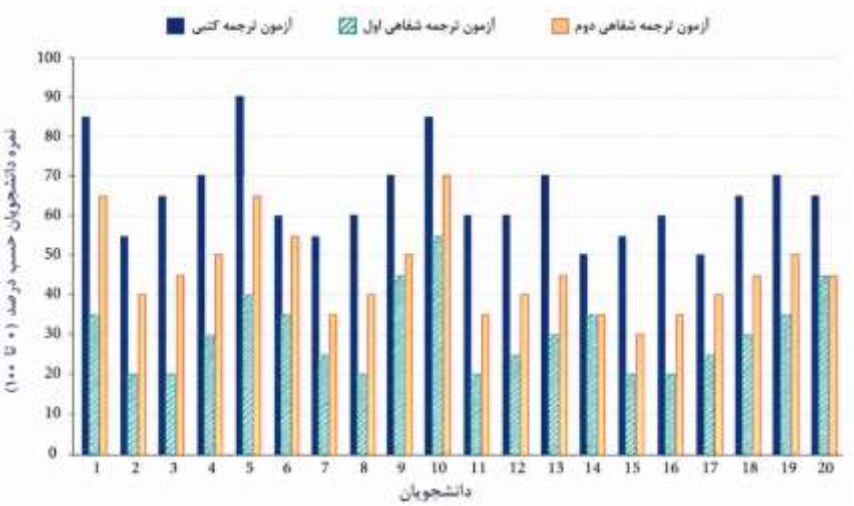
۲-۲. عملکرد دانشجویان در آزمون‌های ترجمه در حوزهٔ هتلداری

به‌منظور بررسی عملکرد دانشجویان در حوزهٔ هتلداری، ۲۰ واژه و اصطلاح مرتبط با این حوزه در آزمون‌ها گنجانده شد و عملکرد هر دانشجو براساس تعداد موارد ترجمه‌شده به‌درستی ارزیابی گردید. نتایج آزمون‌های کتبی، شفاهی اول و شفاهی دوم در جدول ۳ ارائه شده است. میانگین تعداد واژگان ترجمه‌شده در آزمون کتبی، شفاهی اول و شفاهی دوم به‌ترتیب ۱۳، ۶ و ۹ واژه بود. با توجه به اینکه در هر آزمون ۲۰ واژه ارائه شده بود، این مقادیر به‌ترتیب معادل ۶۵، ۳۰ و ۴۵ درصد از کلّ واژگان ارائه شده است. مقایسهٔ آزمون‌های شفاهی اول و دوم نشان می‌دهد که عملکرد دانشجویان در ترجمهٔ واژگان هتلداری پس از پایان دورهٔ آموزشی ۱۵ واحد درصد افزایش یافته است؛ به‌عبارت دیگر، میانگین عملکرد از ۳۰ درصد در آزمون شفاهی اول به ۴۵ درصد در آزمون شفاهی دوم رسیده است. همچنین، عملکرد دانشجویان در آزمون کتبی ۳۵ واحد درصد بالاتر از آزمون شفاهی اول و ۲۰ واحد درصد بالاتر از آزمون شفاهی دوم بود.

جدول ۳. عملکرد دانشجویان در حوزهٔ هتلداری در آزمون‌های ترجمه

دانشجو	آزمون کتبی		آزمون شفاهی اول		آزمون شفاهی دوم	
	نمره	درصد	تعداد واژگان ترجمه شده	درصد	تعداد واژگان ترجمه شده	درصد
۱	۱۷	٪۸۵	۷	٪۳۵	۱۳	٪۶۵
۲	۱۱	٪۵۵	۴	٪۲۰	۸	٪۴۰
۳	۱۳	٪۶۵	۴	٪۲۰	۹	٪۴۵
۴	۱۴	٪۷۰	۶	٪۳۰	۱۰	٪۵۰
۵	۱۸	٪۹۰	۸	٪۴۰	۱۳	٪۶۵
۶	۱۲	٪۶۰	۷	٪۳۵	۸	٪۴۰
۷	۱۱	٪۵۵	۵	٪۲۵	۷	٪۳۵
۸	۱۲	٪۶۰	۴	٪۲۰	۸	٪۴۰
۹	۱۴	٪۷۰	۹	٪۴۵	۱۰	٪۵۰
۱۰	۱۷	٪۸۵	۱۱	٪۵۵	۱۴	٪۷۰
۱۱	۱۲	٪۶۰	۴	٪۲۰	۷	٪۳۵
۱۲	۱۲	٪۶۰	۵	٪۲۵	۸	٪۴۰
۱۳	۱۴	٪۷۰	۶	٪۳۰	۹	٪۴۵
۱۴	۱۰	٪۵۰	۷	٪۳۵	۶	٪۳۰
۱۶	۱۱	٪۵۵	۴	٪۲۰	۷	٪۳۵
۱۷	۱۲	٪۶۰	۴	٪۲۰	۷	٪۳۵
۱۸	۱۰	٪۵۰	۴	٪۲۰	۸	٪۴۰
۱۹	۱۳	٪۶۵	۵	٪۲۵	۹	٪۴۵
۱۹	۱۴	٪۷۰	۷	٪۳۵	۱۰	٪۵۰
۲۰	۱۳	٪۶۵	۹	٪۴۵	۹	٪۴۵
میانگین عملکرد کلی	۱۳	٪۶۵	۶	٪۳۰	۹	٪۴۵

شکل ۲ نتایج عملکرد دانشجویان در ترجمهٔ واژگان هتلداری را به نمایش می‌گذارد. آزمون معنی‌داری اختلاف میانگین آزمون‌های شفاهی اول و دوم در حوزهٔ هتلداری (جدول ۴)، نشان می‌دهند که مقادیر t-student محاسبه‌شده برای دو آزمون شفاهی اول و دوم به‌طور معنی‌داری با t بحرانی اختلاف داشته و سطح معنی‌داری (P_value) در حدود صفر و کوچک‌تر از ۰/۰۵ بوده و وجود اختلاف معنی‌دار بین میانگین آزمون شفاهی اول و دوم را به‌وضوح تصدیق می‌کند. حال آنکه مقادیر t محاسبه‌شده در همهٔ آزمون‌ها در فاصلهٔ اطمینان ۹۵درصد اختلاف قرار نگرفته و فرضیهٔ H0 یا برابری میانگین‌های دو آزمون را رد می‌کند.

شکل ۲. عملکرد دانشجویان در آزمون ترجمهٔ کتبی، شفاهی اول و دوم در حوزهٔ هتلداری

جدول ۴. نتایج آزمون t جفت‌شده جهت مقایسهٔ عملکرد دانشجویان در آزمون‌های ترجمه در حوزهٔ هتلداری

آزمون‌های مورد مقایسه	حدود اطمینان ۹۵ درصد		t محاسبه شده	درجه آزادی	نتیجه آزمون (P_value)
	حد بالا	حد پایین			
آزمون‌های شفاهی اول و دوم	-۲/۲۲	-۳/۷۶	-۸/۲۷	۱۹	۰/۵

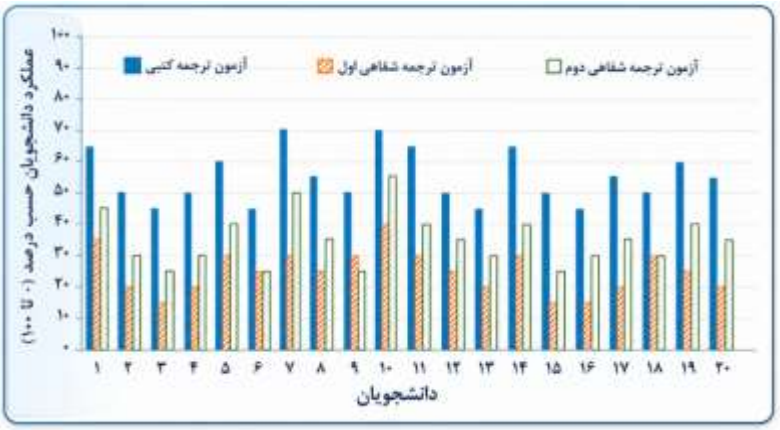
۲-۳. عملکرد دانشجویان در آزمون ترجمه در حوزهٔ گردشگری

در این مرحله، عملکرد دانشجویان در ترجمهٔ واژگان و اصطلاحات مرتبط با گردشگری بررسی شد. همانند آزمون هتلداری، ۲۰ واژه و اصطلاح گردشگری در آزمون‌ها گنجانده شد و عملکرد دانشجویان براساس تعداد موارد ترجمه‌شده به‌درستی ارزیابی گردید. براساس نتایج جدول ۵، میانگین تعداد واژگان ترجمه‌شده در آزمون کتبی، شفاهی اول و شفاهی دوم به‌ترتیب ۱۱، ۵ و ۷ واژه بود. این مقادیر به‌ترتیب معادل ۵۵، ۲۵و ۳۵ درصد از کلّ ۲۰ واژهٔ ارائه‌شده است.

مقایسهٔ عملکرد دو آزمون شفاهی نشان می‌دهد که میانگین عملکرد دانشجویان از ۲۵ درصد در آزمون شفاهی اول به ۳۵ درصد در آزمون شفاهی دوم افزایش یافته است؛ بنابراین، عملکرد آنان در این حوزه ۱۰واحد درصد افزایش داشته است. همچنین، عملکرد آزمون کتبی ۳۰ واحد درصد بالاتر از آزمون شفاهی اول و ۲۰ واحد درصد بالاتر از آزمون شفاهی دوم بود.

جدول ۵. عملکرد دانشجویان در حوزهٔ گردشگری در ترجمهٔ کتبی

دانشجو	آزمون کتبی		آزمون شفاهی اول		آزمون شفاهی دوم	
	نمره	درصد	تعداد واژگان ترجمه‌شده	درصد	تعداد واژگان ترجمه‌شده	درصد
1	13	%65	7	%35	9	%45
2	10	%50	4	%20	6	%30
3	9	%45	3	%15	5	%25
4	10	%50	4	%20	6	%30
5	12	%60	6	%30	8	%40
6	9	%45	5	%25	5	%25
7	14	%70	6	%30	10	%50
8	11	%55	5	%25	7	%35
9	10	%50	6	%30	5	%25
10	14	%70	8	%40	11	%55
11	13	%65	6	%30	8	%40
12	10	%50	5	%25	7	%35
13	9	%45	4	%20	6	%30
14	13	%65	6	%30	8	%40
15	10	%50	3	%15	5	%25
16	9	%45	3	%15	6	%30
17	11	%55	4	%20	7	%35
18	10	%50	6	%30	6	%30
19	12	%60	5	%25	8	%40
20	11	%55	4	%20	7	%35
میانگین عملکرد کلی	11	%55	5	%25	7	%35

شکل ۳. عملکرد دانشجویان در آزمون ترجمهٔ کتبی، شفاهی اول و دوم در حوزهٔ گردشگری

مقایسهٔ آزمون‌های شفاهی اول و دوم در حوزهٔ گردشگری، براساس آزمون معنی‌داری اختلاف میانگین (جدول ۶)، نشان می‌دهد که مقادیر t-student محاسبه‌شده برای دو آزمون شفاهی اول و دوم دارای اختلاف معنی‌داری با t بحرانی بوده و مقادیر t محاسبه‌شده در آزمون مذکور در فاصلهٔ اطمینان ۹۵ درصد اختلاف قرار نگرفته و فرضیهٔ H0 یا برابری میانگین‌های دو آزمون را رد می‌کند. همچنین، به‌دلیل اینکه سطح معنی‌داری از ۰/۰۵ کوچکتر است (P_value<۰/۰۵) اختلاف معنی‌داری بین میانگین آزمون شفاهی اول و دوم وجود دارد.

جدول ۶. نتایج آزمون t جفت‌شده جهت مقایسهٔ عملکرد دانشجویان در آزمون‌های ترجمه در حوزهٔ گردشگری

آزمون‌های مورد مقایسه	حدود اطمینان ۹۵ درصد		t محاسبه شده	درجه آزادی	نتیجه آزمون (P_value)
	حد بالا	حد پایین			
آزمون‌های شفاهی اول و دوم	-۱/۲۵	-۲/۵۵	-۷/۶۲۶	۱۹	۰/۰۰۰

۳. نتیجه‌گیری

با توجه به اهمیّت نقش ترجمه در صنعت هتلداری و گردشگری، پژوهش حاضر با هدف ارزیابی و مقایسهٔ مهارت ترجمهٔ کتبی و شفاهی دانشجویان مترجمی مجتمع آموزش عالی بَم انجام شد تا عملکرد آنان در این دو حوزه، به‌صورت کمّی و کیفی مورد بررسی قرار گیرد. یافته‌های پژوهش نشان داد که عملکرد دانشجویان در ترجمهٔ کتبی در مقایسه با آزمون شفاهی اول به‌طور معناداری بهتر بوده است؛ به‌گونه‌ای که بین نتایج آزمون ترجمهٔ کتبی و آزمون شفاهی اول اختلاف ۳۵ واحد ۳۵واحد درصدی مشاهده شد. با این‌حال، پس از گذراندن دورهٔ ترجمهٔ شفاهی تخصصی، این اختلاف به ۷ واحد درصد کاهش یافت که نشان‌دهندهٔ بهبود قابل‌توجه عملکرد دانشجویان در ترجمهٔ شفاهی پس از پایان دوره است. این بهبود، همراه با افزایش عملکرد دانشجویان در آزمون شفاهی دوم، می‌تواند بیانگر نقش مثبت آموزش هدفمند مهارت‌های ترجمهٔ شفاهی و آشنایی با واژگان و اصطلاحات تخصصی گردشگری در ارتقای عملکرد آنان باشد. به بیان دیگر، نزدیک‌شدن عملکرد ترجمهٔ شفاهی دانشجویان به عملکرد آنان در ترجمهٔ کتبی پس از پایان دوره، می‌تواند حاکی از آن باشد که آموزش تخصصی ترجمهٔ شفاهی می‌تواند در تقویت توانایی دانشجویان برای مواجهه با متون و واژگان تخصصی این حوزه مؤثر باشد. بااین‌حال، از آنجا که پژوهش حاضر فاقد گروه کنترل بود و برخی متغیّرهای مؤثر بر عملکرد دانشجویان، از جمله سطح دقیق زبان، سابقهٔ پیشین ترجمه و میزان آشنایی قبلی با حوزهٔ گردشگری، به‌صورت مستقل کنترل نشدند، نمی‌توان این بهبود را صرفاً به دورهٔ آموزشی نسبت داد. بنابراین، یافته‌های پژوهش بیشتر از آنکه اثبات‌کنندهٔ یک رابطهٔ علّی قطعی باشند، شواهدی از همراهی آموزش تخصصی ترجمهٔ شفاهی با بهبود عملکرد دانشجویان در آزمون پس از دوره ارائه می‌کنند.

بررسی عملکرد دانشجویان در دو حوزهٔ هتلداری و گردشگری نیز نشان داد که عملکرد آنان در ترجمهٔ واژگان و اصطلاحات هتلداری در هر سه آزمون، در مقایسه با حوزهٔ گردشگری، بالاتر بود. در ترجمهٔ کتبی، عملکرد دانشجویان در حوزهٔ هتلداری ۶۵ درصد و در حوزهٔ گردشگری ۵۵ درصد بود. در آزمون شفاهی اول نیز این میزان به‌ترتیب ۳۰ و ۲۵ درصد و در آزمون شفاهی دوم ۴۵ و ۳۵ درصد به‌دست آمد. بنابراین، در هر دو آزمون شفاهی، عملکرد دانشجویان در حوزهٔ هتلداری بالاتر از حوزهٔ گردشگری بود. همچنین مقایسهٔ دو آزمون شفاهی نشان داد که عملکرد دانشجویان در ترجمهٔ واژگان هتلداری ۱۵ واحد درصد و در ترجمهٔ واژگان گردشگری ۱۰ واحد درصد افزایش یافته است. این الگو می‌تواند حاکی از آن باشد که دانشجویان در حوزهٔ هتلداری عملکرد نسبتاً مطلوب‌تری داشته‌اند؛ با این‌حال، برای تبیین علل این تفاوت، بررسی عواملی مانند میزان آشنایی پیشین دانشجویان با هر یک از دو حوزه ضروری است.

در مجموع، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که میزان آشنایی و عملکرد دانشجویان در واژگان و اصطلاحات تخصصی می‌تواند با عملکرد آنان در ترجمهٔ شفاهی مرتبط باشد. وجود رشته‌های مرتبط با مدیریت گردشگری و هتلداری در کنار رشتهٔ مترجمی در مجتمع آموزش عالی بَم، ظرفیت مناسبی برای طراحی دوره‌های میان‌رشته‌ای فراهم می‌کند؛ ازاین‌رو، طراحی دوره‌های میان‌رشته‌ای در زمینهٔ زبان انگلیسی گردشگری با تلفیق مؤلّفه‌های ترجمه، مدیریت گردشگری و هتلداری می‌تواند رویکردی کاربردی برای تربیت نیروی انسانی متخصص در این حوزه باشد. چنین برنامه‌ای می‌تواند علاوه‌بر افزایش فرصت‌های شغلی و کارآفرینی دانش‌آموختگان، به ارتقای کیفیت خدمات ارتباطی به گردشگران خارجی نیز کمک کند.

همان‌گونه که ابطحی (۱۳۶۳: ۱۰۵) تأکید می‌کند، ارتقای کارایی منابع انسانی یکی از عوامل اساسی موفقیت سازمان‌ها محسوب می‌شود. بر این‌اساس، آموزش مهارت‌های ترجمهٔ تخصصی گردشگری برای افرادی که با گردشگران خارجی در ارتباط هستند، ضمن افزایش بهره‌وری سازمانی و کاهش هزینه‌های ارتباطی، می‌تواند موجب بهبود رضایت‌مندی گردشگران و ارتقای سطح خدمات گردشگری شود.

کتاب‌شناسی

الف: کتاب‌ها

۱) ابطحی، سید حسن (۱۳۶۳)، ***آموزش و بهسازی منابع انسانی***، تهران: مؤسسه مطالعات و برنامه‌ریزی آموزشی سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران.

۲) شریفی‌فر، مسعود، فردوسی، سیما (۱۳۸۹)، ***Practicing Interpretation***، کرمان: جهاد دانشگاهی.

ب: مقاله‌ها

۱) ساسانی، فرناز، فرجاه، مرجان. نواب‌زاده شفیعی، سپیده، نفر، ریحانه. (۱۴۰۲)، ***«روزآمدی ترجمه‌پذیری عناصر فرهنگی در ترجمهٔ ادبی با تکیه بر نظریهٔ نیومارک»***، نشریهٔ پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی، دورهٔ ۱۳، شمارهٔ ۴، صص ۵۷۹-۵۹۴.

ج: منابع انگلیسی

1) Agorni, M. (2012). *Questions of Mediation in the Translation of Tourist Texts.* Confini mobili: lingua e cultura nel discorso del turismo 2: 1-11
2) Cappelli, G. (2006). *Sun, Sea, Sex and the Unspoilt Countryside. How the English language makes tourists out of readers.* Pari Publishing: Pari.
3) Elmuradova, G. K. (2024). THE DYNAMICS OF TOURISM DISCOURSE: LINGUISTIC INSIGHTS AND TRANSLATION CHALLENGES. *Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal*, *5*(05), 101-111.

4) Gill, D. (1995). *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training.* Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
5) Gill, D. (2004). *Translation Research versus Interpreting research*: *Kinship, differences and prospects for partnership. In: Schffner,C Translation Research and Interpreting research: traditions, Gaps and Synergies.* England: Cowwell Press Ltd. p.145-158.
6) Gotti, M. (2006). *The Language of Tourism as Specialized Discourse.* In Palusci, O., Francesconi, S. (eds.) Translating Tourism. Linguistic/Cultural Representations. Editrice Università degli Studi di Trento: Trento: 15-34.
7) He, W. and Su, X. (2022) Translation of Tourism Websites Based on the CCT Model. *Advances in Applied Sociology*, 12, 508-530.
8) Kade, O. and Clause, C. (1961). *Some Methodological Aspects of Simultaneous Interpreting*. Bable, 17(2), 1-16.
9) Kelly, D. (1997). *The translation of texts from the tourist sector: textual conventions, cultural distance and other constraints.* TRANS 2: 33-42.
10) Manca E. (2004). *The language of tourism in English and Italian: investigating the concept of nature between culture and usage*. ESP Across Cultures 1: 53-65.
11) Mocini, R. (2009). *The Verbal Discourse of Tourist Brochures.* AnnalSS 5: 153-164.
12) Newmark, P. (1993). *Paragraphs on Translation.* Clevdon/Philadelphia/Adelaide: Multilingual Matters Ltd.
13) Nigro, M.G. (2006). *Il linguaggio specialistico del turismo: Aspetti storici, teorici. traduttivi.*Aracne:Roma.

14) Pierini, P. (2007). *Quality in Web Translation: An investigation into UK and Italian Tourism Web Sites.* The Journal of Specialized Translators 8: 85-103.
15) Pöchhacker, F. (2022). Introducing Interpreting Studies (3rd ed.). Routledge.
16) Sanning, H. (2010). *Lost and Found in Translating Tourist Texts. Domesticating, Foreignising or Neutralising Approach.* The Journal of Specialised Translation 13: 124-137.
17) Strutt, P. (2013). *English for International Tourism.* Pearson Education Limited.
18) UN Tourism. (2024). International tourism highlights, 2024 edition. UN Tourism. https://www.unwto.org